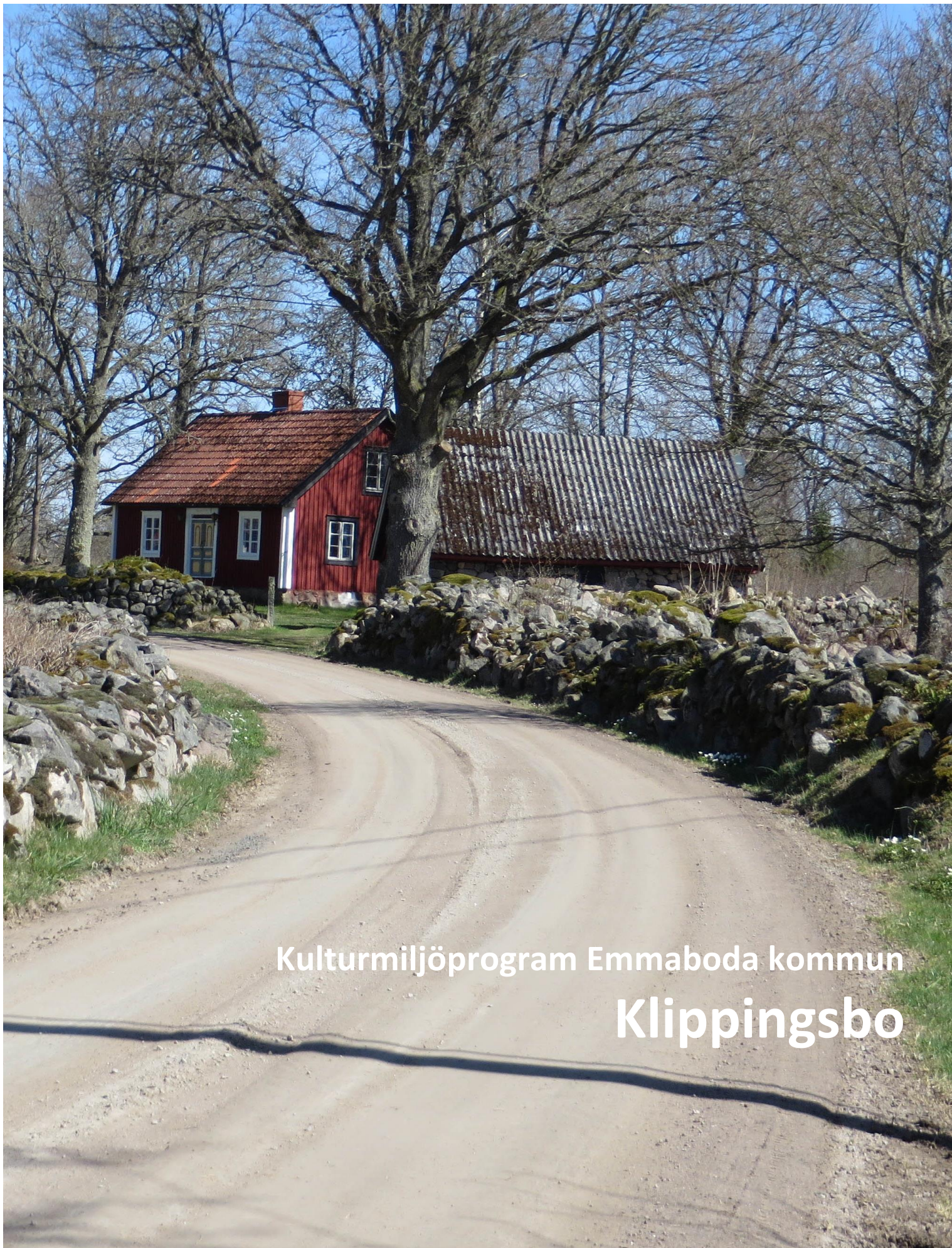

Kulturmiljöprogram Emmaboda kommun

Klippingsbo

Läsanvisning för områdesbeskrivning i kulturmiljöprogram

Emmaboda kommuns reviderade kulturmiljöprogram färdigställdes 2016 och består av 65 områdesbeskrivningar, en för varje miljö som inventerats inom projektet. Inom projektet har även GIS-information avsedda för kommunens handläggarkartor tagit fram. Fördelningen av antalet miljöer mellan socknarna ser ut som följande: Algutsboda socken – 19 miljöer, Långasjö socken – 19 miljöer och Vissefjärda socken – 24 miljöer. Därutöver har områdesbeskrivningar även tagits fram för tätorterna Lindås och Emmaboda. Nedan följer en beskrivning av områdesbeskrivningarnas upplägg och anvisningar hur de bör läsas.

Kartan

Områdesbeskrivningarna inleds med en karta över den aktuella miljön med olika markeringar som ger information om området och dess kulturhistoriska värden – huvudområde, kärnområde, fornlämningar och övrig kulturlämning.

- *Huvudområden* är områden med kulturhistoriska värden. De bidrar till förståelsen för området, genom att belysa ortens landskapliga förutsättningar och bredare historiska utveckling. I nästan alla bymiljöer finns områden i byns utkant som historiskt haft ekonomisk betydelse, som exempelvis madängar med madhus, fiskevatten, kvarnplats eller andra områden som besitter kulturhistoriska värden.
- *Kärnområden* är mindre områden inom miljön med särskilt höga kulturhistoriska värden, med koncentrationer av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, fornlämningar och/eller landskapsobjekt.
- *Fornlämningar eller potentiella fornlämningar* anger ett utdrag av de lämningar som finns registrerade i Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, (FMIS). De lämningar som redovisas på kartan har någon av följande antikvariska bedömningar i FMIS: "fornlämning", "övrig kulturhistorisk lämning" eller "bevakningsobjekt". Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- *Övrig kulturlämning* anger andra kulturhistoriska objekt och lämningar som upptäckts i samband med inventeringsarbetet, men som inte är registrerade i FMIS, exempelvis en vällagd stenmur, odlingsrösen, en husgrund, en bråttugn/linugn eller en förfallen byggnad.

Kulturhistorisk värdeklassning

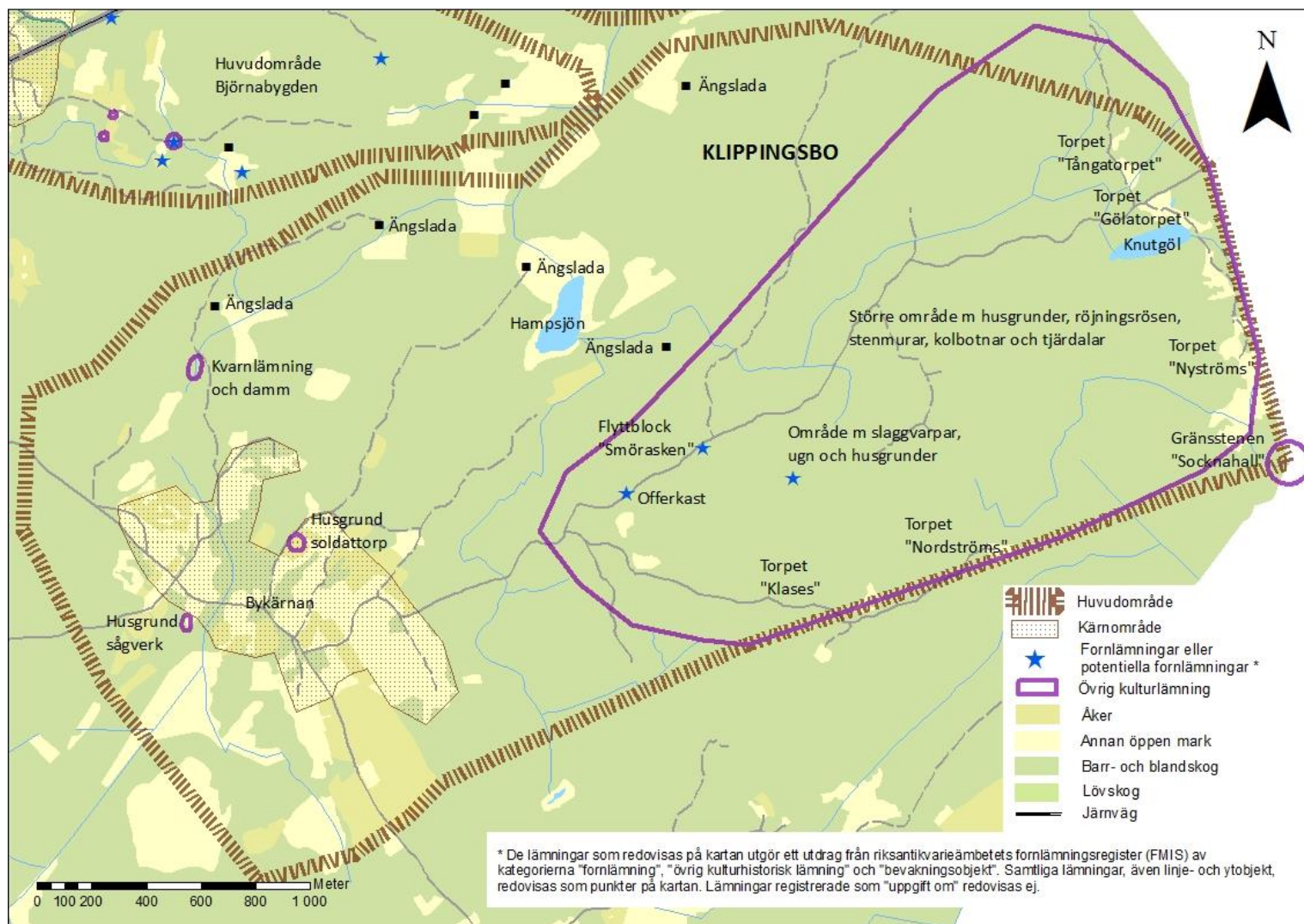
Under kartan anges vilken *kulturhistorisk klassning* miljön har i skala 1-3. Värdeklassningen är kopplad till huvudområdet, med undantag av Lindås och Emmaboda där klassningen istället knutits till respektive kärnområde.

- Klass 1 – miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett regionalt eller nationellt perspektiv. Här ingår de områden som utgör miljöer av riksintresse för kulturmiljövärden och som är skyddade av Miljöbalken, de nationellt uppmärksammade glasbruksorterna och platser tydligt förknippade med författaren Vilhelm Moberg samt ett fåtal andra miljöer som är av mycket stort kulturhistoriskt värde för kommunen.
- Klass 2 – miljön har höga kulturhistoriska värden ur ett kommunalt perspektiv.
- Klass 3 – miljön har ett visst kulturhistoriskt värde och är intressant ur ett kommunalt eller lokalt perspektiv. Ofta finns det omständigheter i miljön som otydliggjort dess kulturhistoriska värden, exempelvis igenväxning av odlingslandskapet, ombyggda eller moderniserade byggnader, riven bebyggelse.

I den efterföljande färgrutan redovisas miljöns anknytning till kulturmiljöprofilens teman, vilket illustrerats med block i olika färger.

Själva texten i områdesbeskrivningarna inleds med en ingress, vilken utgör en sammanfattande värdebeskrivning av miljön där de viktigaste värdena omnämns. Därefter följer en övergripande beskrivning av huvudområdet och objekt av särskilt värde som ligger inom detta, det vill säga utanför kärnområdet, samt en värdebeskrivande text om kärnområdet med de objekt som ligger inom detta. Textavsnittet avslutas med en litteraturlista.

Därefter följer tre punktlistor; "Särskilt värdefulla karaktärsdrag, områden och objekt", redovisning av "Befintligt skydd" som finns för miljön och "Antikvariska rekommendationer och förslag till skydd". Områdesbeskrivningarna avslutas med historiska kartor och ett stort antal nytagna bilder med bildtexter som i stor utsträckning innehåller fastighetsbeteckningar.

KLIPPINGSBO

Klass 1

Lyckebyån som resurs: Grävd kanal, f.d. mossodlingar, kvarndamm, lämning efter vattendriven kvarn.

Skogslandets jordbruk: Gårdsmiljöer med äldre mangårdsbyggnader och ekonomibyggnader, källarbodar. Välbevarade vägmiljöer med alléer och stenmurar. Byskola. Kulturhistoriskt intressant småbrutet odlingslandskap med röjningsrösen, stenmurar, hamlade träd och åkerholmar. Öppna mader med flera ängslador. Större sammanhängande område med husgrunder, röjningsrösen, stenmurar och andra lämningar efter ca 25 torp, vilket är ett bra exempel på de fattigas villkor från sent 1800-tal.

Skogen som resurs: F.d. sågverk. Möbelsnickeri. Kolbottnar och lämningar efter kolarkojor. Tjärdalar. Slaggförekomst.

Gränsbygden: "Socknahall", gränssten där tre socknar möts.

Klippingsbo är en tydligt skiftad by där gårdarna sedan 1800-talets mitt ligger spridda som små enklaver utefter de slingrande, bitvis allé- eller stenmurskantade grusvägarna. Byn har utvecklats från tre gamla hustomter, vilka ännu är bebyggda. Flera av byns gårdar har äldre mangårds- och ekonomibyggnader bevarade, såsom parstugor, ladugårdslängor av skiftesverk och s.k. källarbodar. Inägorna kring bykärnan utgörs av småbrutna åkrar med röjningsrösen och lövträdsenklaver, omgärdade av vällagda stenmurar, samt gamla ängs- och hagmarker med hamlade träd. Norr om byn finns omfattande mossmarker som gjordes brukbara genom ett omfattande torrlägningsprojekt på 1910-talet. I anslutning till mossarna finns fem ängslador bevarade. Utmed den kanal som då byggdes finns rester efter en större kvarn. I ett större skogsområde öster om byn finns husgrunder efter ett 30-tal torp och backstugor som under 1800-talets andra hälft låg på byns utmarker. Fem torp har ännu bevarade byggnader och kan ge en bild av hur levnadsförhållandena tedde sig för en betydande del av befolkningen under denna tid. I området finns även andra kulturhistoriskt värdefulla lämningar i form av kolbottnar, kolarkojor, tjärdalar och ugnar.

Klippingsbo är den till ytan största byn i Vissefjärda socken och en av de större byarna i kommunen.¹ Byn har långa anor och finns omnämnd i skriftliga källor för första gången år 1498, då som Klaeppingsbode. Byn ligger norr om den utdikade sjön Fäneln i ett mycket kuperat och skogsrikt landskap med stort lövträdsinslag. Kombinationen av jordbruk och skogsbruk har varit viktigt för byns bönder. Byn genomkorsas av flera vägar, vilka övervägande följer äldre sträckningar. Vägarna är bitvis kantade av vällagda stenmurar eller alléer. Odlingslandskapet är relativt varierat. Här finns flera mycket fina stenmurar, odlingsrösen och övergivna odlingsterasser. Byn är idag delad i Västra, Mellan och Östra Klippingsbo och har utvecklats från tre gårdar.² Bebyggelsen ligger idag mycket spridd utefter vägarna i byn, men i början av 1800-talet, innan enskifte genomfördes, var de tre gårdsgrupperingarna tydligt avgränsade från varandra. Mellan Klippingsbo hade karaktär av en släktby, medan de andra två mer hade karaktär av klungbyar. Förutom gårdsmiljöer med mangårdsbyggnad och tillhörande ekonomibyggnader, finns det även mindre boställen/undantagsstugor i bykärnan, ett f.d. posthus samt en f.d. skola.

¹ Vid 1860-talet bodde omkring 300 personer i byn, med alla de tillhörande torpen inräknat, vilket kan jämföras mot dagens 32 personer. Flera av mangårdsbyggnaderna i byn står tomma eller nyttjas som fritidsboende och flera av torpen har rivits.

² Enligt 1650-talets kartläggning bestod byn då av två kronohemman. Det finns uppgift om att gårdarna varit frälsegårdar under Värnanäs. Gårdarna friköptes troligen i början av 1700-talet, och gårdarna kom därefter att genom hemmansklyvningar uppdelas i flera mindre enheter. Vid enskiftet på 1820-talet fanns tolv gårdar i byn och två båtsmanstorp.

Genom byn rinner en grävd kanal, som en del av ett betydande torrlägningsprojekt som genomfördes under sent 1800-tal eller tidigt 1900-tal.³ Genom kanalen kunde vattennivån i sjön Tången sänkas och mossmarker torrläggas och uppodlas. Ett fåtal av byns tidigare omfattande mossodlingar norr och öster om byn finns ännu kvar, men används inte längre. Flera mossar har planterats igen. När dikena på de under 1800-talet utdikade mossmarkerna slutade att rensas blev markerna snabbt vattensjuka igen. Intill mossarna ligger ännu fem madhus/ängslador bevarade som kan berätta något om det så viktiga ängshöet som mossmarkerna gav.⁴ Av de fem bevarade madhusen är fyra uppförda med brädkonstruktion och en är timrad av kluvet virke.

Kanalbygget gav också möjlighet till att anlägga en större kvarn med tillhörande kvarndamm strax norr om Västra Klippingsbo. Längs med den å som tidigare runnit genom byn ska det enligt uppgift ha funnits flera små skvaltkvarnar, men dessa blev nu ersatta. Kvarnen hade stora kvarnstenar, vilket krävde stora fall och uppdamningar. Varje vår när kvarnluckorna öppnades översvämmades odlingsmarkerna nedströms. Under 1930-talet stängdes därför kvarnen och kvarnbyggnaden revs. Idag finns den stensatta kanalen, kvarndammen och stengrunden efter kvarnbyggnaden kvar.

Under sent 1800-tal fanns ett 30-tal torp på byns utmarker, framförallt på Östragårdens ägor som sträcker sig mot grannbyns Sävsjö by i Karlslunda socken. Torpen låg övervägande på ofri grund och torparna var ålagda att dagsverka vid gårdarna i byn för sin försörjning och bostad. I skogsmarkerna finns ett omfattande område med lämningar i form av husgrunder, stenmurar och vällagda röjningsrösen, kolbottnar, kolarkojor, tjärdalar. Idag finns fem torp kvar med bebyggelse (Klippingsbo 2:2, 2:8, 2:12, 2:14, 2:28). Husen tillsammans med alla lämningar berättar något om de levnadsvillkor som en stor del av Sveriges fattiga befolkning delade under det sena 1800-talet. Några av torpen är idag egna fastigheter med lite tillhörande mark. Såväl platserna som de människor som levde i torpen är omgärdade av många berättelser, vilka lever än idag.⁵ Såväl torpen som skogarna, åkrarna och mossarna bär historiska namn som ger tydliga hänvisningar till boende, händelser eller markens beskaffenhet. Namnen används än idag och anges på kartorna över byn.⁶

³ Det finns en vattendom från 1912 där markägarna får olika andelar i kanalen. Det är oklart om det var då kanalen grävdes och den stora kvarnen och kvarndammen byggdes eller om kanalen grävts tidigare.

⁴ I madhusen förvarades det torra höet från maderna/mossarna. Höet kördes hem i februari när skaren var stark nog. Fröerna efter det torra gräset som spreds efter släden lockade till sig en mängd av gulsparvar. Ladorna användes fram på sent 1960-tal, men kom då att ersättas av hötorkar och större förvaringsutrymmen i ladugårdarna.

⁵ En av de personer som det berättas om kallades "Skol-Maria". Hon var en läs- och skrivkunnig kvinna som bodde i torpet "Skrikmålen" öster om byn. Hon lärde barnen som bodde på torpen att läsa och skriva.

⁶ Skogen "Brända mon" har fått sitt namn efter den skogsbrand som härjade 1905 och som oavsiktligt startades av torparen Albiin då han eldade ris. I skogsområdet "Flathällamon" finns många bergshällar i dager. På "Kittö-mossen" sägs det att en piga vid namn Kitta blev mördad och nedgrävd av den man som gjort henne gravid. När han grävde igen hålet följde några alkivster med, vilka sedan sägs ha avslöjat honom och platsen.

Utmed vägen mot Sävsjö by finns en fornlämning i form av en offerkast/riskast⁷ (Raä Vissefjärda 1:1). Enligt sägen sägs det att en präst från Karlslunda socken blivit avkastad från hästen och dött på platsen. Utmed detta vägavsnitt finns även flera stora flyttblock, varav ett kallas "Smörasken" (Raä Vissefjärda 2:1). I nordost gränsar byns marker till Karlslunda respektive Gullabo socknar. En gränssten kallad "Socknahall" markerar gränspunkten mellan de tre socknarna.

FAKTARUTA: Klippingsbotorpen

"Tångatorpet"/"Johns", Klippingsbo 2:14. I "Tångatorpet" bodde John och Amanda Pettersson. Bostadshuset, en mindre ladugård och en uthuslänga finns kvar på platsen. Johan var lite av en allt-i-allo och hjälpte till vid höstslakten. Paret bodde i torpet fram till 1960-talet.

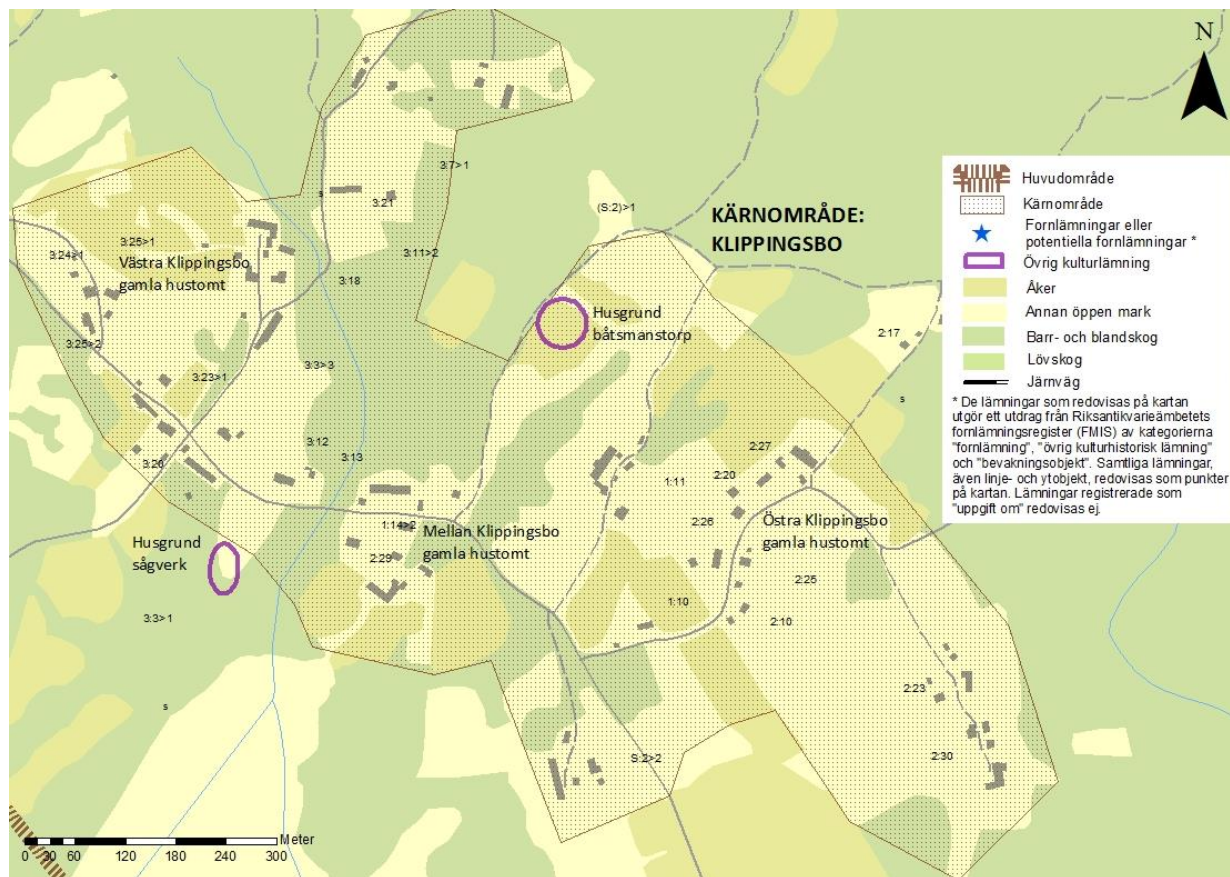
"Gölatorpet", Klippingsbo 2:8. Intill "Knuts göl" ligger "Gölatorpet" med bostadshus och två uthus. Det var ett av byns två båtsmanstorp. Här bodde knekten "Tärna-Johan". Torpet har avstyckats och utgör idag en egen fastighet. Torpet var bebott fram till 1950-talet.

"Nyströms" ("Masterholmen"), Klippingsbo 2:28. Torpet "Nyströms" var senast bebott permanent av två bröder. En av dem var målare. Här finns bostadshus, en källarbod, en ladugård och ett uthus bevarade. En fin sammanhållen torpmiljö där byggnaderna ligger samlade kring en liten gårdsplan.

"Klases", Klippingsbo 2:2. Vid torpet "Klases" finns bostadshuset och en liten, idag skogsbeväxt, odlingslott med vällagda röjningsrösen.

"Nordströms", Klippingsbo 2:12. Torpet "Nordströms" har två bostadshus, varav ett är flyttat från ett ställe vid Klippingsbo kvarn, ladugård och uthus. Förfallna byggnader.

⁷ En offerkast är en plats där någon dött en oväntad död. Förbipasserande har offrat ett mynt, kastat en sten eller en kvist, dels för att hindra den omkomne att gå igen, men även för att skydda sig själv mot kommande olyckshändelser. Ännu fram på 1980-talet var det flera av de äldre i byn som inte passerade platsen utan att lägga en gren på högen. Än idag hålls traditionen vid liv och en skylt intill rishögen berättar om platsen.

Karta över kärnområdet.

Kärnområde Klippingsbo

Kärnområdet omfattar bykärnan med bebyggelsen och de närmaste inägorna. Gårdarna och åkermarkerna ligger spridda utefter det ålderdomligt präglade vägnätet i byn. Utefter en del av byvägen växer en allé av askar, medan andra vägvavsnitt kantas av vällagda stenmurar. Inägorna inom kärnområdet utgörs av ängs- och hagmark med mindre lövträdsenklaver där flera träd bär spår av att ha varit hamlade. Det finns ett stort inslag av ekar i byn. Kring byn ligger den gamla åkermarken ännu öppen och till viss del ännu brukad. De oregelbundna åkrarna omges av vällagda stenmurar. Åkermarken är relativt stenfri, då flera av åkrarna stenröjdes och stensprängdes under 1920–30-talet för att kunna brukas med moderna jordbruksredskap.

På de tre äldre hustomterna i Västra, Mellan respektive Östra⁸ Klippingsbo, finns mangårdsbyggnader som till delar kan ha anor sedan åtminstone 1700-tal (Klippingsbo 3:11, 1:14, 2:27). Byns övriga gårdar

⁸ Vid Östra Klippingsbo låg fram till 1960-talet ännu två gårdar samlade på den gamla hustomten, idag endast en. Den andra gården köptes på 1960-talet av Domänverket och byggnaderna revs eller flyttades från platsen. Mangårdsbyggnaden flyttades till byn Klättorp.

ligger glest spridda kring de gamla hustomterna.⁹ I byn finns flera äldre mangårdsbyggnader, uppförda framförallt under 1800-talet, varav flera tvåvånings parstugor (3:11, 3:25, 3:3, 1:14, 2:27, 1:5) med huvudsakligen bevarad karaktär. Det förekommer även någon salsbyggnad (Klippingsbo 3:23) från sent 1800-tal med bevarad karaktär och mangårdsbyggnader med brutna tak (Klippingsbo 1:11, 2:29) från 1920–30-talet samt ett flertal mindre mangårdsbyggnader och friliggande bostadshus. Flertalet av ladugårdarna i byn är uppförda av skiftesverk. Byns byggnader är överlag välbevarade. Bland ekonomibyggnaderna utmärker sig särskilt en för byn karaktäristisk ”källarbod”. I byn finns omkring ett tio-tal likartade s.k. källarbodar med ett stensatt källarutrymme ovan mark och med överbyggnad av trä.

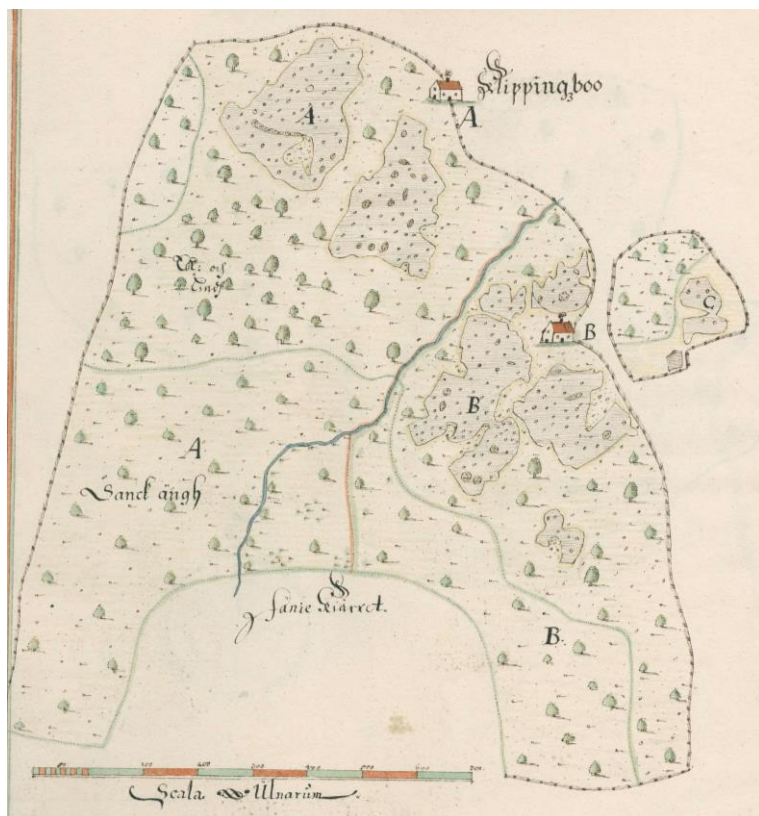
Vid Mellan Klippingsbo gamla hustomt finns grundstenar som berättar om den täta bebyggelse som fanns på platsen under tidigt 1800-tal innan skiftet, då fyra mangårdsbyggnader låg samlade kring en gemensam gårdsplan med ekonomibyggnaderna utanför. På en höjd norr om Mellan Klippingsbo finns husgrunden, några gamla fruktträd och några mindre stenmursomgärdade åkrar efter det ena av de två båtsmanstorp som funnits i byn.¹⁰

I den stora byn har det funnits flera offentliga verksamheter, och spåren efter dessa lever kvar i form av berättelser, minnen, grundstenar och kvarvarande byggnader. På vägen söderut mot grannbyn Hult finns grundstenarna kvar efter den första byskolan från 1800-talet. Intill kanalen mitt i byn ligger den senare skolbyggnaden, en f.d. folkskola med lärarbostad (1909, Klippingsbo 3:12). Skolan lades ned 1963, och under 1970-talet revs den mindre småskolebyggnaden som tidigare låg intill. Mittemot skolan ligger det lilla posthuset där byns alla postlådor var samlade ända fram till sent 1960-tal. Huset är bevarat och i gott skick och berättar om ett gammalt och idag ovanligt system. I byn har även funnits ett ångkraftsdrivet sågverk som drevs av Klippingsbo-Medlens sågförening från 1913 och revs 1981. Kring 1920-talet fanns en dansbana i byn.

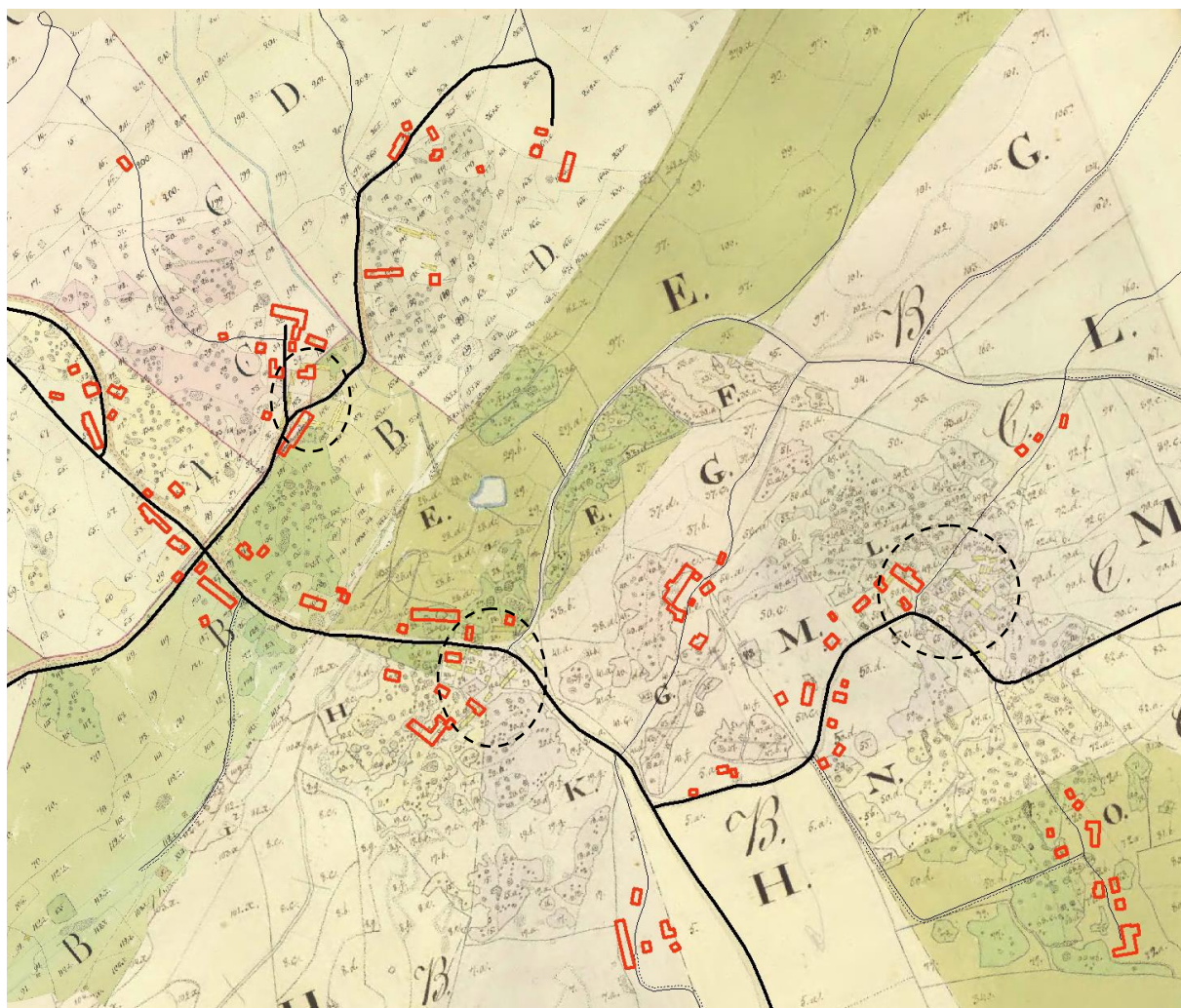
Utöver jord- och skogsbruk har de boende i byn försörjt sig på handel. Några av de mindre boställen, utan tillhörande mark, som ligger i byn har varit bebodda av personer som drevit olika handels- eller hantverksverksamheter. Vid ett av de mindre boställena i byn boddes möbelsnickaren Olof Gustav Pettersson, kallad OG/”Uge”. Här återfinns en sammanhållen miljö, där såväl bostadshus, källarbod och snickarverkstad finns kvar (Klippingsbo 2:10). I byns västra utkant ligger huset där byns lanthandel var inrymd fram till 1963 (Klippingsbo 3:24).

⁹ Gårdarna tycks inte ha flyttats i direkt anslutning till enskiftet på 1820-talet. Ett stort antal av byns mangårdsbyggnader och ekonomibyggnader är uppförda omkring 1860-talet, troligen var det först då som flera av de vid enskiftet på 1820-talet föreslagna utflyttningarna genomfördes.

¹⁰ Torpet beboddes av båtsmannen Klipping.

Utsnitt av 1655 års karta. Åkermarken har utökats avsevärt sedan dess.

Sammanfogade kartor över Klippingsbo i samband med enskiftet på 1820-talet. Dagens vägar är inlagda med svarta linjer och dagens bebyggelse med röda markeringar. De streckade ringarna anger lägena för de gamla hustomterna för Västra Klippingsbo, Mellan Klippingsbo respektive Östra Klippingsbo vid tiden för skiftet. Efter skiftet flyttades flertalet av byns då tolv gårdar ut till nya lägen spridda utefter vägarna i byn.

Referenser

Nilsson, Gunnar, 1988, *Klippingsbo genom tiderna*, Ur Dackebygd 1988, Vissefjärda hembygdsförening.
Odlingslandskapet i Kalmar län – bevarandeprogram, Emmaboda kommun, 1995, Länsstyrelsen Kalmar län.

Svensk bebyggelse.

Svensson, Yngve, *Byavandring 2014 i Klippingsbo*, Ur Dackebygd 2014, Vissefjärda hembygdsförening.

Lantmäteriets historiska kartor
Riksantikvarieämbetets Forsök
Kalmar läns museums topografiska arkiv

Betydelsefulla karaktärsdrag, områden och objekt

- Det äldre vägnätets sträckningar och utformning med stenmurar och alléer.
- Den öppna marken centralt i byn.
- Småbruten och oregelbunden ängs- och åkermark.
- Långa och vållagda stenmurar och röjningsrösen.
- Ädellövskog. Hamlade träd.
- Gårdsbebyggelse. Mangårdsbyggnader från 1700- och 1800-tal, varav flera parstugor, med bevarad karaktär och äldre byggnadsdetaljer. Äldre ekonomibygnader, varav många av skiftesverk, med bevarad karaktär.
- De för byn så många och karaktäristiska s.k. "källarbodarna".
- Utdikade mossodlingar med flera välbevarade ängslador.
- Lämningar efter tidigare verksamheter som finns i skogarna kring byn i form av husgrunder, röjningsrösen, stenmurar, kolbottnar, kolarkojor och tjärdalar.
- Torpbebyggelse med bevarade bostadhus och ekonomibygnader från 1800-talet.

Befintligt skydd

- Fornlämningar skyddas av Kulturmiljölagen (KML 2 kap). En ny lag trädde i kraft 1 januari 2014, vilken bl.a. innebär att *lämningar efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergivna, samt tillkommit innan år 1850*, är skyddade. Detta medför att till exempel alla torp-/kvarnlämningar uppförda innan 1850 numera är skyddade. Fornlämningsregistret är under bearbetning. De på kartan med blå stjärnor markerade fornlämningarna utgår från bedömningar gjorda utifrån den tidigare Kulturminneslagen, fornminnesregistret, fornsök. Fornlämningar får inte rubbas, tas bort, täckas över eller på annat sätt ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Det gäller även det s.k. fornlämningsområde som omger varje fornlämning, Riksantikvarieämbetet eller länsstyrelsen beslutar om vad som är fornlämning och fornlämningsområde.
- Klippingsbo utgör en utpekad miljö i det politiskt antagna Emmaboda kommuns kulturminnesprogram 1984. Utpekade byggnader i dessa bebyggelseområden ska betraktas som särskilt värdefulla ur kulturhistorisk synpunkt och omfattas därmed av förvanskingsförbud enligt Plan- och Bygglagen. (PBL 8 kap 13 §).
- Alla byggnader omfattas av varsamhetskravet i Plan- och Bygglagen. Detta innebär att ändring av en byggnad alltid ska utföras varsamt, så att man tar hänsyn till byggnadens karaktärsdrag och tar tillvara byggnadens tekniska, historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden. (PBL 8 kap 17 §). Varsamhetskravet gäller både exteriört och interiört.

- Särskilt värdefulla byggnader och områden får inte förvanskas (PBL 8 kap 13 §). Även underhållet av en byggnad ska anpassas till dessa värden och till omgivningens karaktär (PBL 8 kap 14 §).
- Värdefulla småmiljöer i jordbrukslandskapet, som till exempel åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och alléer, omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken. Det innebär att de inte får tas bort eller skadas. (MB, 7 kap)

Rekommendationer och förslag till skydd

- Kärnområdet är känsligt för förändringar och bör betraktas som kulturhistoriskt särskilt värdefullt bebyggelseområde enligt Plan- och bygglagen (PBL 8 kap 13 §). Fastighetsägare bör informeras om detta och vad det innebär. Områdena och deras byggnader får förändras, men inte rivas eller förvanskas. Husen ska underhållas så att de särskilda värdena och byggnadernas ursprungliga karaktär bevaras. Fasad- och takmaterial, utförande och kulörer samt äldre detaljer som dörrar och fönster bör bevaras, såvida det inte handlar om rena skyddsåtgärder, ex. täckning av överloppsbyggnader med plåttak.
- Inom kärnområdena bör nybyggnader och tillbyggnader anpassas till områdenas kulturmiljö vad gäller placering, skala, material och färgsättning. Mer omfattande förändringar inom kärnområdet bör föregås av en antikvarisk förundersökning. Vid lovgivning och planläggning bör särskild antikvarisk hänsyn tas i dessa områden, vilket kan motivera att särskilda antikvariska kunskapsunderlag upprättas.
- Det är önskvärt att planbestämmelser, d.v.s. detaljplan eller områdesbestämmelser, upprättas för alla kärnområden. I områdesbestämmelserna bör en generell lovplikt införas för rivning, för åtgärder som avsevärt påverkar befintliga byggnaderna yttre utseende samt för åtgärder avseende ekonomibyggnader. Bebyggelsens kulturhistoriska värden bör i områdesbestämmelserna skyddas genom varsamhetsbestämmelser eller skyddsbestämmelser.
- Huvudområdets öppna odlingslandskap har kulturhistoriskt bevarandeintresse. Åkerbruk, betesdrift samt skötsel av landskapselement i området bör främjas, i synnerhet i områden nära den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen, fornlämningar och andra kulturhistoriskt värdefulla landskapselement som stenmurar och rösen.
- Gamla vägar inom huvudområdet bör värnas vad gäller sträckning, bredd och detaljer som hör vägmiljön till. Grusvägar bör ej asfalteras eller ytterligare dras om.
- En dokumentation av byns bebyggelse är önskvärd.

Klippingsbo är en av de till ytan största byarna i Kommunen.

Intill de tidigare brukade mossmarkerna norr om byn finns flera ängslador ännu bevarade.

En del av den stensatta kanalen och husgrunden efter Klippingsbo kvarn som var i drift fram till 1930-talet.

Husgrunden efter ett av byns två båtsmanstorp.

Offerkastan intill vägen mot Sävsjö by.

Utmed vägen mot Sävsjö by finns flera flyttblock. Till höger ses det flyttblock som kallas "Smörasken".

T.h. I skogarna nordost om byn finns en mängd lämningar efter tidigare boställen och verksamheter. På den övre bilden ses några vällagda röjningsrösen och på den nedre bilden lämningar efter en kolarkoja.

Torpet "Klases", Klippingsbo 1:14.

Ett av två bostadshus vid torpet "Nordströms", Klippingsbo 2:12. Här finns även flera ekonomibyggnader.

Tångatorpet är en samlad torpmiljö med bostadshus och ekonomibyggnader, Klippingsbo 2:14.

"Gölatorpet" ligger vackert intill en skogsgöl, Klippingsbo 2:8.

Torpet "Nyströms" ligger alldeles vid gränsen mot Sävsjö by, Klippingsbo 2:28.

Vid torpet "Nyströms" finns förutom bostadshuset även ekonomibyggnaderna och en källarbod bevarade.

Bykärnan omges av ett småbrutet, lätt kuperat odlingslandskap.

Små, oregelbundna åkrar med röjningsrösen och åkerholmar samt omgärdade av stenmurar.

Flera av vägarna i byn kantas av stenmurar.

Allékantad väg ner till en av de från Mellangården utflyttade gårdarna, Klippingsbo 1:5.

Vägen ner mot Västra Klippingsbos gamla hustomt.

Byn genomkorsas av en mängd grusvägar. Här ses korsningen mot Västra Klippingsbo gamla hustomt mot vänster och grannbyn Hult mot höger.

Vid Västra Klippingsbo gamla hustomt ligger idag två gårdar. Den högra parstugan har anor från 1700-talet och hör till ursprungsfastigheten.

En av de många källarbodar som finns i byn.

Välbevarad mangårdsbyggnad i Västra Klippingsbo, Klippingsbo 3:23.

Mangårdsbyggnaden till en av de från Västragården utflyttade gårdarna, Klippingsbo 3:3. En parstuga med bevarad karaktär.

Till gårdsmiljön hör en ladugård i skiftesverk, Klippingsbo 3:3.

I byns västra del ligger byns f.d. lanthandel och en av de från Västragården utflyttade gårdarna, Klippingsbo 3:25, 3:24.

Den f.d. folkskolan i Klippingsbo ligger centralt i byn intill kanalen.

Mitt emot skolbyggnaden ligger Klippingsbos gemensamma posthus.

Utmed vägen som går norr om Västra Klippingsbo gamla hustomt ligger tre mindre gårdar med mangårdsbyggnader och tillhörande ekonomibyggnader. Här ses Klippingsbo 3:8.

Mangårdsbyggnaden vid Klippingsbo 3:9.

Mangårdsbyggnad uppförd omkring 1920-talet, Klippingsbo 2:29.

Mellan Klippingsbos gamla hustomt ligger intill byvägen mitt i byn. Fram till 1820-talet hade denna del av byn formen av en släktby med mangårdsbyggnaderna samlade kring en gemensam gårdsplan. Endast en gård ligger kvar i ursprungligt läge, Klippingsbo 1:14.

Mangårdsbyggnaden på Klippingsbo 1:14 är en parstuga som ligger i samma läge som ett tidigare bostadshus.

I omgivningarna finns en mängd grundstenar efter de byggnader som låg på platsen fram till 1800-talets mitt. Här ses stenraden efter det som troligen var en ladugård.

Byvägen genom Östra Klippingsbo kantas av stenmurar på ömse sidor. Utmed vägen ligger flera mindre boställen som ursprungligen uppförts på ofri grund och styckats av i sen tid.

På platsen för Östra Klippingsbos gamla hustomt ligger idag endast en gård kvar, Klippingsbo 2:27.

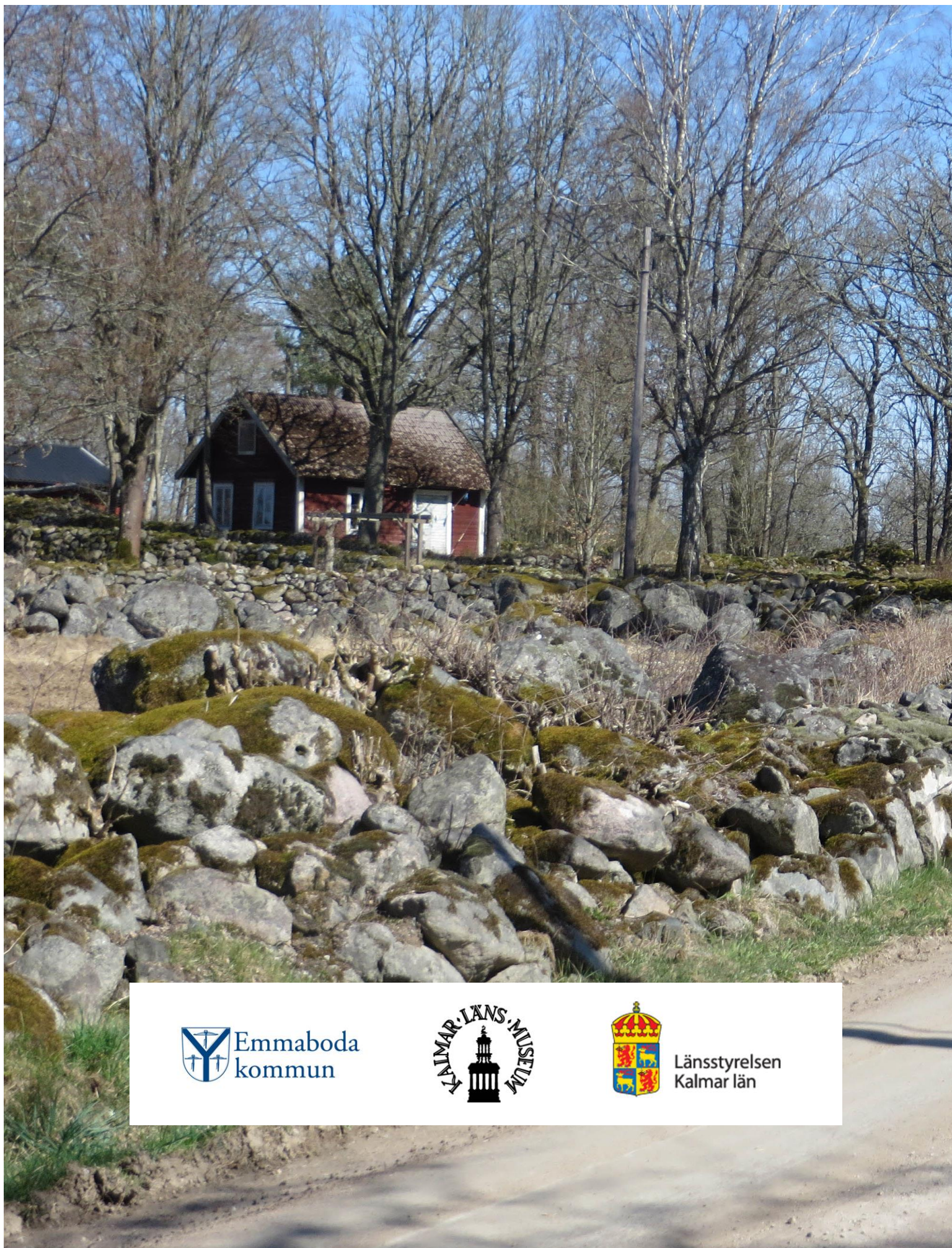
Mitt i stenmuren som kantar bygatan ligger grunden efter en gammal smedja.

Mangårdsbyggnaden till en av de utflyttade gårdarna, Klippingsbo 2:23. Ekonomibyggnaderna är dock rivna.

Ett av de mindre boställen som ligger utmed byvägen i Östra Klippingsbo, Klippingsbo 2:10. Huset är uppfört på 1860-talet och beboddes under 1900-talets första hälft av möbelsnickaren Olof Gustav Peterson. Dennes snickarverkstad finns ännu kvar och ses till vänster på bilden.

Länsstyrelsen
Kalmar län